

de Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Column:
Halfzwaar

6 Een lerende
leerling van
de Leraar

5 De godvruchtige avondmaalganger
Meelezen

8 Het gezin als hoeksteen
Serie: Het gezin [1]

'Zie, Hij komt met de wolken, en alle oog zal Hem zien, ook degenen die Hem doorstoken hebben; en alle geslachten der aarde zullen over Hem rouw bedrijven; ja, amen.'

Openbaring 1:7

DE WEDERKOMST VAN CHRISTUS

'Zie, Hij komt met de wolken'
In aangrijpende bewoordingen tekent de apostel Johannes de wederkomst van Christus in majesteit en heerlijkheid.

Het overgaan van het oude in het nieuwe jaar met de ernstige roepstemmen die tot ons komen, roepen ons toe dat wij hier geen blijvende stad hebben. Het is zo gevaarlijk om indrukken van dood en eeuwigheid naast ons neer te leggen en over te gaan tot de orde van de dag. Zo was het in de dagen van Noach: 'En gelijk het geschied is in de dagen van Noach, alzo zal het ook zijn in de dagen van den Zoon des mensen: zij aten, zij dronken, zij namen ten huwelijk, zij werden ten huwelijk gegeven, tot den dag op welken Noach in de ark ging, en de zondvloed kwam en verloor hen allen'. De Heere Jezus heeft dus Zelf gesproken van het plotselinge en onverwachte van Zijn wederkomst. Hoe vaak hebben wij dit Woord al gehoord en naast ons neergelegd? Omdat we genoeg hebben aan het hier en nu. We dragen toch zo'n ellendig hard hart om in onze diepe val in Adam. Johannes roept ons toe, en overdenk het toch: Zijn we bereid als Hij vandaag komt?

In Zijn eerste komst ontving Christus de tollenaars en zondaren en

at met hen. Op Golgotha wilde Hij hangen tussen twee moordenaars en genade bewijzen aan een van hen. Nu komt Hij nog tot ons, ja, Hij staat wenende aan de deur van ons hart, opdat wij zouden bekenen wat tot onze eeuwige vrede dient. Nu komt Hij nog met Zijn Woord en Geest in zondarsharten tot waarachtige bekering. Hij komt in de harten van Zijn kinderen om hen te troosten in al hun moeite en strijd. Volk, zo zijn er toch die onvergetelijke ogenblikken dat het waar was: 'Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend'.

'ZIE, HIJ KOMT MET DE WOLKEN'

Zijn tweede komst zal zijn in onuitsprekelijke heerlijkheid. "...en Zijn aangezicht was gelijk de zon schijnt in haar kracht'. De wolken zullen Hem tot een troon, tot een rechterstoel zijn als Hij komt, omstuwd door tienduizenden engelen.

'EN ALLE OOG ZAL HEM ZIEN'

Namelijk, met ons lichamelijk oog. Want er zal zijn een opstanding

des vleses. De graven worden geopend, ja, ook de zee zal haar doden geven. Ook zij die zich hebben laten cremieren zullen opstaan, waarbij ziel en lichaam verenigd worden. Het zal dezelfde ziel en hetzelfde lichaam zijn waarmee we hier geleefd en gezondigd hebben. Iedereen zal Hem zien, ja, moeten zien. Nebukadnézar zal er staan en keizer Augustus, ook Kájafas en Pilatus. De groten der aarde van nu zullen er staan. Elk menskind, klein of groot, jong of oud. Wij allen! Dan moeten we voor de alwetende Rechter, Wiens ogen zijn als een vlam vuurs, in een openbaar gericht reken-schap afleggen van heel ons leven.

'OOK DEGENEN DIE HEM DOORSTOKEN HEBBEN'

In letterlijke zin zijn dit de Romeinse soldaten, maar feitelijk allen die Hem haten. Want met onze zonden hebben wij het lichaam van de Heere Jezus doorstoken.

Dit is wat de Heere Zijn kinderen in de weg van de waarachtige bekering gaat leren. Elke zonde in gedachten, woorden en werken is een doorsteken van Hem, is een aantasting van Gods eer en deugden. Wanneer wij ons goddeloos bestaan in Adam zó mogen leren zien door het zaligmakend licht van de Heilige Geest geeft dit zo'n diepe zondesmart en zondehaat. Het wordt: verloren, voor eeuwig verloren. Eeuwig wonder wanneer de dierbare Zaligmaker aan ons hart wordt geopenbaard. Door de ontdekkende bediening van Gods Geest wordt de alles gevende liefde van Christus steeds groter en geeft het steeds diepere zondesmart. In zichzelf blijven Gods kinderen ellendig en arm tot de

laatste snik toe. Toch zijn er weleens ogenblikken dat het in hun hart leeft: 'O Heere, wanneer komt die dag, dat ik toch bij U zal wezen, en zien Uw aanschijn geprezen?'

Geliefde lezer(es), wat zal het toch zijn in die grote dag van Zijn wederkomst, als wij dit alles missen, de zonde gerelativeerd hebben en genoeg hadden aan het hier en nu. Ook als we genoeg hadden aan een godsdienst waarbij we over onze diepe val in Adam heenstappen en het plaatsmakend werk voor Christus in ons hart ontbreekt. Om Hem dan te zien, te moeten buigen voor Hem en tandenknarsend erkennen dat Jezus Christus de Heere is.

'EN ALLE GESLACHTEN DER AARDE ZULLEN OVER HEM ROUW BEDRIJVEN'

Straks staat daar een ontelbare schare voor de troon om Hem eeuwig te loven en te prijzen, ja, eeuwig bij Hem te mogen wonen. Denk maar nooit klein van Zijn onuitsprekelijke genade.

Maar in onze tekst ziet dit vooral op hen, uit alle geslachten der aarde, die genoeg hadden aan de aarde en wat daarop was. Dat zullen er ook ontelbaar veel zijn. Dat is wel een ander rouw bedrijven dan in het werk van de bekering. Want dan zal het met ontzetting zijn: 'te laat, te laat.' Er wacht dan een eeuwig knagende wroeging. Al onze genadetijd besteed aan het najagen van eer, geld, macht en vult u zelf maar in. Alle waarschuwingen in de wind geslagen. Geliefde betrekkingen zien ingaan in de hemelse vreugde en zelf eeuwig buiten. Dan eeuwig onszelf moeten verwijten: Waarom

heb ik het toch voor de Heere niet willen verliezen? Nooit heerlijkheid gezien in de gekruisigde Christus? Dat Zijn dienst een liefdedienst is. Maar dan voor eeuwig te laat. Daarom: 'Wij bidden van Christuswege: laat u met God verzoenen'. Nu is het nog het kostelijk heden der genade.

'JA, AMEN'

Johannes verwachtte die dag met groot verlangen. U ook, volk des Heeren? De Heere geve ons toch geen rust eer we dit op goede gronden Johannes na mogen zeggen.

Door de ontdekkende bediening van Gods Geest wordt de alles gevende liefde van Christus steeds groter en geeft het steeds diepere zondesmart.

MIJN ONGEVORMDE KLOMP

Ruim 73 miljoen ongeboren kinderen is afgelopen jaar het leven benomen door abortus. Dat stelt het databedrijf Worldometers vast, op basis van cijfers van de Wereldgezondheidsorganisatie.

The Christian Post schrijft dat abortus wereldwijd de grootste doodsoorzaak was in 2025. Daarmee is de veilige moederschoot voor miljoenen kinderen een onveilige plaats gebleken. Voorstanders van abortus houden de embryo niet voor een menselijk persoon. Wat zegt de Bijbel?

BOTSENDE OVERTUIGINGEN

Onze tijd kenmerkt zich door uiteenlopende visies op het leven. Het is een en al relativisme wat de klok slaat. De ethische keuzen over leven en dood worden bepaald door persoonlijke voorkeur. In de jaren '70 van de vorige eeuw was de feministische leuze: baas in eigen buik. Deze strijd voor het zelfbeschikkingsrecht van de vrouw wordt vandaag nog even

fel gevoerd.

De presentatrice Eva Jinek interviewde op 14 oktober 2025 SGP-leider Chris Stoffer inzake zijn campagne tegen abortus. Door de partijdige opstelling van Jinek was het gesprek op voorhand al mislukt. De journaliste verdedigde met ongewone felheid het zelfbeschikkingsrecht van de vrouw. Goede journalistiek doet onderzoek naar de feiten, maar laat het oordeel aan de luisteraar/lezer. Twee levensovertuigingen botsen met elkaar: De mens neemt het leven in eigen hand (autonomie), of het leven is in Gods hand (theonomie). Bij een inhoudelijk gesprek waren de beide levensovertuigingen beter uit de verf gekomen.

DE HEILIGHEID VAN HET LEVEN

De Bijbel heeft een hoge opvatting over het leven. Wij zijn niet toevallig ontstaan uit lagere levensvormen. Plat gezegd, we stammen niet van de apen af, maar komen uit de handen van de almachtige Schepper. 'En God zeide: Laat Ons mensen maken, naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis' (Gen. 1:26). De schepping naar Gods beeld is wat de mens onderscheidt van alle andere levende schepselen. In ruimere zin is dat beeld van God gebleven. We zijn wel

gevallen, zelfs verdorven, maar wij komen nog steeds uit Gods hand. 'Ik loof U, omdat ik op een heel vreselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt ben' (Ps. 139:14). Juist daarom neemt de Bijbel de doodslag ernstig. 'Wie een mens doodt, zal ter dood gebracht worden' (Ex. 21:12). Als een kat een vogel doodt, vinden we dat erg, maar zijn we niet ethisch verontwaardigd. Die verontwaardiging is er wel bij moord op een medemens, ook bij onkerkelijken, vanwege ingeschapen rechtsbesef. 'Overmits hetgeen van God kennelijk is, in hen openbaar is' (Rom. 1:19).

HET BEGIN VAN MENSELIJK LEVEN

De prangende vraag in elk abortusdebat luidt: Wanneer begint ons leven? Begint het menselijk leven bij de conceptie, of ergens halverwege de zwangerschap, na 24 weken, zoals onze wetgeving bepaalt? Of pas bij de geboorte? Bij een antwoord op deze vraag moeten we verder kijken dan de wetten van regeringen. Wetgeving is veranderlijk en volgt doorgaans de volksopinie.

De Bijbel beschouwt de conceptie als het begin van de menselijke persoonlijkheid. David spreekt over 'mij' als hij het heeft over een 'ongevormde klomp' en een 'borduursel' (Ps. 139). Diezelfde

Wonderbaarlijk gemaakt

In de rubriek Meelezen lezen we dit jaar delen uit het boek "De godvruchtige avondmaalganger" van Petrus Immens (1664-1720). Immens was vanaf 1697 tot aan zijn overlijden predikant in Middelburg.

opvatting over het beginnende leven komen we tegen bij Jesaja. 'De HEERE heeft mij (!) geroepen van den buik af' (Jes. 49:1). Jeremia wist zich al voor zijn geboorte door God tot het profetenambt geroepen en geheiligd. 'Eer gij uit de baarmoeder voortkwaamt, heb Ik u geheiligd' (Jer. 1:5). De morele geschiedenis van een mens begint volgens de Bijbel bij de ontvangenis, ook wat betreft onze zondige aard. 'In zonde heeft mij mijn moeder ontvangen' (Ps. 51:5). Als Davids morele geschiedenis begint bij de conceptie, is hij toen al als een verantwoordelijk persoon aangemerkt.

In het Nieuwe Testament horen we niet alleen van onze zondigheid, maar ook over Gods genade die openbaar komt al voor de geboorte. Maria, de moeder des Heeren, ging naar het huis van Zacharias en begroette Elisabet. 'En het geschiedde als Elisabet de groetenis van Maria hoorde, zo sprong het kindeken op in haar buik' (Luk. 1:41). Johannes verblijdde zich in de Zaligmaker al voor zijn geboorte. Bijbels gezien is er dus sprake van een menselijke persoonlijkheid al vanaf onze ontvangenis. De Heidelbergse Catechismus leert dat Christus' Borgwerk zich uitstrekt tot het ongebooren leven. 'Dat Hij onze Middelaar is, en met zijn onschuld en volkomen heiligheid mijn zonde, waarin ik ontvangen en geboren ben, voor Gods aangezicht bedekt (Heidelbergse Catechismus, Zondag 14, antwoord 36).

Vanwege de hoge opvatting over het beginnend menselijk leven, wordt het actief beëindigen van de ongebooren vrucht in Mozes' wetgeving veroordeeld met de doodstraf. Wanneer een embryo sterft door twist met een zwangere moeder, verliest de ruziemaker recht op leven. 'Maar indien er een dodelijk verderf zal zijn (bij moeder of embryo), zo zult gij geven ziel voor ziel' (Ex. 21:23). Dit oordeel rust ook op een land en volk. 'Zou Ik hen om deze dingen niet bezoeken? spreekt de HEERE' (Jer. 9:9).

DE GODVRUCHTIGE AVONDMAALGANGER

HOOFDSTUK 1

Over het wezen van het geloof, waarbij tevens de middelen worden aangewezen die onbekeerde mensen moeten gebruiken om het geloof te verkrijgen en gelovigen om het te bewaren en erin toe te nemen.

3. Laten we nu overgaan tot het derde punt waarover we zouden spreken. Dat heeft in eigenlijke zin vooral betrekking op Gods kinderen, die het beginsel van het geloof al ontvangen hebben. We moeten tot hen eerst een woord ter bemoediging spreken en hen vervolgens aansporen om het geloof waarin zij delen, ook te bewaren en te trachten erin toe te nemen en daarin overvloedig te zijn.

BEMOEDIGING

Kom eens dichterbij, gelovigen, die werkelijk tot Jezus bent gekomen, maar er nog zo over inzit of het wel echt wáár is. In uzelf bent u arm, terwijl u toch rijk bent. Ik zal nu niet veel zeggen om u te bemoedigen, omdat ik het plan heb afzonderlijk over de zekerheid van het geloof te spreken. Alleen dit moet ik zeggen:

'Ach, word eens stil en kom tot rust, om aandacht te geven aan wat er in uw ziel al heeft plaatsgevonden en nog plaatsvindt'. Ik vraag u dan het volgende:

'Durft u te ontkennen dat het licht dat in uw ziel ontstoken is, zich onderscheidt van dat van de wereld, ja, zelfs van de tijdgelovigen?'

'Kijkt u niet met een ander oog tegen de waarheid aan dan toen u nog in de zonde leefde?'

'Zijn er geen andere neigingen en geen andere geestelijke werkzaamheden dan vroeger?'

'Zou u God niet danken als u in uw vrienden en andere bekenden opmerkt wat u in uzelf aantreft?'

'Durft u te ontkennen dat de blik die u slaat op uw verloren staat, u beschaamd, verontrust en bedroefd maakt?'

'Hebt u niet iets gezien van de noodzaak, de beminnelijkheid en de dierbaarheid van de Heere Jezus? Is Hij u nog nooit dierbaar geworden?'

'U durft toch niet te zeggen dat u nog nooit vrijwillig naar Jezus bent gegaan? Ja, dat zou u toch wel opnieuw willen doen, al was het op hetzelfde ogenblik, als u maar kon en durfde? Bent u niet bereid om uw hart geheel en al aan Hem toe te vertrouwen?'

'Durft u te ontkennen dat u een andere gezindheid, door liefde gestempeld, in uzelf hebt opgemerkt? Zijn de zonde, de wereld en uw eigenliefde geen vijanden van u geworden? God, Die wedergeboren hééft; Christus, Die de meest dierbare Persoon is, en alle vromen, die uit God geboren zijn, zijn zij niet het voorwerp van uw liefde, terwijl u zich vroeger afkerig en vijandig betoonde?'

Welnu, Wie heeft dat in u gewerkt? Zijn dat niet de eerste kiemen van het geloof? Geef hier God toch de eer van, en wees niet langer ongelovig, maar gelovig! Maar het is niet genoeg om deel te hebben aan de eerste beginselen! Zoveel u kunt, moet u er juist naar staan dat geloof te bewaren en daarin méér overvloedig te zijn (zie 2 Thess. 1:3).

► wordt vervolgd

W.G. HULSMAN, RHENEN

EEN LERENDE LEERLING VAN DE LERAAR

Leesdiensten eindigen vaak met de woorden 'De gelezen preek was van...'. In deze serie een aantal portretten van predikanten waarvan met regelmaat een preek beluisterd wordt binnen de Gereformeerde Gemeenten.

"Zilver en goud heb ik niet, maar hetgeen ik heb, dat geve ik u. Gedachtig aan dit woord van Petrus ziet dit zestal preken het licht'. Zo schreef ds. E. Venema in het voorwoord van de prekenbundel "Op de leerschool van vrije genade". Het tekent hem: geen grote dunk van zijn eigen preken. En toch is het oud goud dat hij achter mocht laten. De regelmaat waarmee zijn preken klinken in de leesdiensten zegt genoeg.

Eenvoudige preken van een leraar die zelf heel zijn leven leerling bleef op de leerschool van vrije genade. Onderwijs is en blijft nodig, benadrukte hij keer op keer. Niet voor niets verwees ds. Venema (1922-2003) met de titels van verschillende prekenbundels naar de leerschool. "Op de leerschool van vrije genade", "Op de leerschool van het gebed", en "Met Jona op de leerschool van vrije genade", zo heten enkele van de uitgaven.

In 1977 verscheen "Op de leerschool van het lijden". 'De Kerk moet immers door lijden geheiligd worden. Het goud der genade moet in de smeltkroes. Nee, een gemakkelijke weg is het niet. Maar het is wel nuttig en profijtelijk.

Ds. E. Venema

Te leren sterven aan alles wat buiten Christus geen grond heeft. Om nu in Zijn lijdensschool geheiligd te worden'.

Dat was een van de kernboodschappen die ds. Venema aan het hart van zijn hoorders legde. Steeds weer. Hij daalde daarbij vaak laag af: 'Ik kom even naast u zitten in de bank. Hoe is het nu?' Ook op hoge leeftijd zette hij zichzelf onderaan: 'De mens meent altijd maar dat hij vooraan staat. Maar het zou al groot zijn als we op de achterste bank mogen zitten. Ik moet leren achteraan te komen'. In korte, krachtige zinnen onderwees en vermaande ds. Venema de gemeente. Dat maakt de preken ook zo goed om te beluisteren in de leesdiensten.

De preken hebben vaak geen diepgaande exegese, maar wel een krachtige toepassing. 'In het preken moet je maar niet te hoog beginnen', zei ds. Venema in De Saambinder van 1 augustus 2002. En altijd had ds. Venema een bemoedigend woord voor de bekommerden: 'De tijd kan moeilijk zijn. De strijd zo zwaar. Eénmaal zal de Heere Zijn volk doen wederkeren met gejuich. Dan zal

eeuwige blijdschap op hun hoofden zijn'.

VOTUM EN GROET

Ds. Venema was de laatste predikant die nog het oude 'systeem' hanteerde. Votum en groet sprak hij -vaak in eigen bewoordingen- vóór het zogeheten grote gebed uit. En direct na dit gebed volgde een korte inleiding op de preek en de aankondiging van de tekst voor de preek met de punten. Daarna volgde de collectezang. In sommige van zijn uitgegeven preken is die structuur nog herkenbaar.

En wie in de leesdienst nog niet had gehoord dat het om een preek van ds. Venema ging, kon dat wel opmerken bij de aankondiging van de tussenzang. Dan klonken zinnen als: 'Ik hoor ze zingen en we zingen het met ze mee uit Psalm...'. Of deze: 'Als u aandachtig luistert, dan hoort u een bedelaar snikken met Psalm 25:3: Denk aan 't Vaderlijk meêdogen, HEERE, waarop ik biddend pleit'. Een preekschets gebruikte hij niet. Ds. Venema las zijn drie punten voor, vouwde het puntenbriefje dicht en stopte het in zijn zak. Gods Woord bleef openliggen.

VRIEND JONATHAN

Niet alleen preken van ds. Venema zijn bewaard gebleven, ook herinneringen uit zijn ambtelijke leven. Hij schreef er verschillende op voor de kerkbode in Elspeet. Die werden later uitgegeven in het boek "Op het aloude kerkenpad". Het gaat om 'gesprekken' tussen ds. Venema en zijn voor iedereen onbekende vriend Jonathan. 'We zaten naast elkaar op het aloude kerkenpad. Jonathan en ik. We kennen elkaar al jaren, geheimen hebben we niet voor elkaar. En zo bij tijden en ogenblikken vertellen we wat de Heere deed ondervinden en wat Hij gedaan heeft aan de geest'.

In zijn Zwijndrechtse tijd kwam ds. E. Venema over naar de Gereformeerde Gemeenten.

De Heere werkte vroeg in het leven van Eetze Venema. De roep tot het ambt kwam ook vroeg. Een bloedvergiftiging op twintigjarige leeftijd leek alles anders te laten verlopen, maar de Heere sprak: 'Gij zult niet sterven, maar leven...' en ook: '...en de daden des Heeren vertellen', vertelde hij kort

'We zaten naast elkaar op het aloude kerkenpad. Jonathan en ik.'

voor zijn sterven in genoemde De Saambinder van augustus 2002.

OVERKOMST

De van oorsprong Friese ds. Venema was ruim vijftig jaar predikant. Eerst in de Christelijke Gereformeerde Kerken, waar hij de gemeenten van Maassluis (1952) en Zwijndrecht (1957) diende. Daar kwamen predikant en een groot deel van de gemeente op zichzelf te staan. In 1970 sloten zij zich aan bij de Gereformeerde Gemeenten. Ds. Venema behoort daarmee tot het groepje predikanten dat vanaf de jaren vijftig vanuit de CGK naar de Gereformeerde Gemeenten overkwam, zoals ds. G.A. Zijderfeld, ds. P. van der Bijl en ds. J.C. van Ravenswaay.

Na Zwijndrecht volgde het kleine Drachten (1973), daarna de grote gemeente Middelburg-Centrum (1981), Elspeet (1986) en vanaf 1997 diende hij nog een korte tijd -anderhalf jaar- de gemeente te Scherpenisse.

Met liefde zette hij zich in voor het reformatorische onderwijs op de Veluwe door zijn bestuurswerk van de Fruytier Scholengemeenschap en voor de Gereformeerde Bijbelstichting, tot behoud van de Bijbel in de Statenvertaling.

Preken bleef tot het laatst van zijn leven zijn lust, ook toen het niet meer ging door zijn geheugenverlies en oogproblemen. 'Ik weet wel dat het niet meer gaat, maar toch, zo'n laatste keer nog', zo zei hij begerig in het Reformatorisch Dagblad van 22 oktober 1999. 'Wat de tekst zou zijn? 'Hij is Alles en in allen.'"

SERIE: HET GEZIN [1]

HET GEZIN ALS HOEKSTEEN

'En God zeide: Laat Ons mensen maken naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis; en dat zij heerschappij hebben over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over het vee en over de gehele aarde en over al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt!

Genesis 1:26

Het gezin wordt wel de hoeksteen van de samenleving genoemd. Het is een beeld uit de Bijbel dat gebruikt wordt voor de Heere Jezus. (Psalm 118:22)

Een hoeksteen zorgt voor de stevigheid van een gebouw door twee muren aan elkaar te verbinden. Als de hoeksteen van slechte kwaliteit is of zelfs helemaal wordt weggehaald, heeft dat destructieve gevolgen. De verbinding valt weg en het risico op instorten wordt zeer groot. Het is dan ook belangrijk dat de hoekstenen van de samenleving van goede kwaliteit zijn.

Het is opvallend dat de duivel in het bijzonder zijn pijlen richt op het gezin. In onze maatschappij wordt het gezin op allerlei wijze ontworcht. De heilige huwelijke staat wordt gedegradeerd tot allerlei vormen van samenleven. Onze kinderen worden geofferd in de handen van de 'Moloch' van onze tijd. De instelling en bedoeling van de Heere wordt als beklemmend en bekrompen ervaren. De vrijheid in het uitleven van de lusten van de mens wordt als bevrijdend en vernieuwend ervaren. En laten we al onze persoonlijke zonden als vaders, moeders en kinderen niet vergeten.

Het brengt ons tot de vraag: 'Hoe heeft de Heere het bedoeld?'

HET DOEL VAN DE SCHEPPER

Toen de HEERE het pronkjuweel van Zijn schepping schiep, heeft Hij het doel dat Hij voor ogen heeft duidelijk gemaakt. Het doel van de schepping van de mens is het verheerlijken van Gods Naam. Daarbij heeft de Schepper het gezin een cruciale plaats gegeven in Zijn schepping. Daarom is het ook niet verwonderlijk dat de duivel zijn aanvallen juist daarop richt.

Het is opvallend dat als we de eerste twee hoofdstukken van de Bijbel lezen, hierin het gezin centraal staat. We zouden kunnen zeggen dat de Schepper het gezin tot een hoeksteen maakte van het leven in het paradijs. In Genesis 1 en 2 staan drie dingen die van belang zijn voor het gezin.

1. De Schepper schiep twee geslachten. Er staat in Genesis

1:27: 'En God schiep den mens naar Zijn beeld; naar het beeld Gods schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij hen'.

2. De Schepper bepaalde één samenlevingsvorm. Er staat in Genesis 2:24: 'Daarom zal de man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aankleven, en zij zullen tot één vlees zijn'.

3. De Schepper gaf de kinderzegen. Er staat in Genesis 1:28: 'En God zegende hen, en God zeide tot hen: Weest vruchtbaar en vermenigvuldigt, en vervult de aarde en onderwerpt haar, en hebt heerschappij over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over al het gedierte dat op de aarde kruipt'.

De Schepper heeft het zo volmaakt geschapen. Adam en Eva waren geschapen naar Zijn beeld. In ware kennis, gerechtigheid en heiligheid. Ze werden

Onze Schepper heeft het gezin een cruciale plaats gegeven in Zijn schepping.

samengebracht in een heilige huwelijke staat door God ingesteld. De Schepper gaf hun de kinderzegen door middel van een mooie en tere scheppingsgave, de seksuele gemeenschap. Met de kinderzegen had de Schepper als doel de aarde te vervullen met mensen die allemaal zouden leven tot Gods eer en Hem zouden loven en prijzen. En dat is Zijn doel nog steeds. Al het werk van een drie-enig God richt zich op het verheerlijken van Gods Naam.

DE TROOST VAN GODS WELBEHAGEN

Het doel van God moet in het oog gehouden worden. Beantwoordt ons leven aan dat doel? Is de manier waarop we samenleven in ons huwelijk tot eer van God? Is de manier waarop we samenleven als gezin tot eer van God? Vaak zijn we gericht op de vragen: wat kan wel, wat kan niet, is dit geoorloofd enzovoort. We zouden ons veelmeer moeten richten op de vraag: hoe heeft de Schepper het bedoeld toen Hij het kroonjuweel

van Zijn schepping schiep met als doel Zijn Naam te verheerlijken? Is dat niet wat de Heere Jezus ons leert in Mattheüs 19:4-6? Op de vraag van de farizeeën over de praktijk van het huwelijksleven gaat de Heere Jezus terug naar de schepping van de mens door God. Dat dient ook ons beginpunt te zijn als we samen nadenken over 'gezinnen in de Bijbel'. De Heere heeft nog steeds het 'volmaakte' als doel. 'Weest dan gijlieden volmaakt, gelijk uw Vader, Die in de hemelen is, volmaakt is'. Het zijn woorden uit de mond van Gods geliefde Zoon toen Hij Zijn Bergrede uitsprak. We moeten daarom eerlijk belijden dat alles wat niet volmaakt voldoet aan het doel van de volmaakte Vader zonde is tegen God. Dat is toch de letterlijke betekenis van het woordje 'zonde'? Het 'doel' missen?

Er is geen gezin op deze wereld dat beantwoordt aan het doel van de Schepper. Dat moet ons veroetmoedigen. Tegelijkertijd zullen godzalige ouders er wel naar

verlangen. Dat geeft werkzaamheden aan Gods genadetroom voor ons en onze kinderen.

Onze kinderen lijken soms een speelbal van de duivel met al zijn verleidingen. De Heere zal echter gedenken aan Zijn eeuwig genadeverbond. Hij zal Zijn Geest uitgieten over jongeren en ouderen. Zijn welbehagen zal gelukkig voortgaan. Wat ligt er dan een onuitsprekelijke troost in Gods welbehagen. Hij zal Zijn doel bereiken! Wat Zijn tegenstander ook probeert om dat te verhinderen.

Is de manier waarop we samenleven in ons huwelijk tot eer van God?

► wordt vervolgd

Alles vertellen

Als je thuiskomt uit school, wil je vast graag vertellen wat je op school gedaan hebt.

Alles waar je mee zit, breng het bij de Heere.

Of als je verdrietig bent, of als je pijn hebt, dan ga je even naar je papa en mama toe (als je die mag hebben). Dan zeg je wat je verdrietig maakt of waar je pijn hebt. Je wilt graag even getroost worden. Je papa en mama vinden het fijn als je alles aan hen vertelt. Maar weet je dat de Heere dit ook graag wil? De Heere wil voor je zorgen. Maar Hij wil ook graag weten als je iets moeilijk vindt. Of als je juist blij of verdrietig bent. Ook dingen die je niet begrijpt, mag je Hem vertellen. Hij weet alles van jou, maar Hij wil ook graag dat je alles tegen Hem zegt. Buig iedere dag je knieën, vouw je handen en doe je ogen dicht. Bid tot de Heere! David zegt in Psalm 62:9: 'Stort ulieder hart uit voor Zijn aangezicht. God is ons een Toevlucht'. David zegt eigenlijk: alles waar je mee zit, breng het bij de Heere. Hij kent jou door en door. Misschien voel jij je ook weleens eenzaam of verdrietig en durf je het eigenlijk niet

tegen je ouders te zeggen. Dat kan ook. Maar onthoud dan: voor de Heere kan en hoeft je niets te verbergen. Vertel het maar aan Hem, ook als je zonde gedaan hebt, en vraag om vergeving. Eva wilde zich in het paradijs voor de Heere verbergen toen zij zonde gedaan had. Maar de Heere zocht haar op en zei tegen haar: 'Waar zijt gij?' (Gen. 3:9). Zo zoekt de Heere jou en mij op. Ook in dit nieuwe jaar. Zoek jij Hem ook? En zul je alles aan Hem vertellen?

LEESTIP: PSALM 62

de **Saambinder**

**Vraag van de week:
Hoe oud was Abraham toen hij
besneden werd?**

Antwoord op de vraag van vorige week:
De koning die Sara in zijn paleis nam was Abimélech
Genesis 20 : 2

*‘Nooit zullen we
lang geduldig
een kruis dragen
zonder de liefde.’*

Andrew Gray

BIJ DE VOORPAGINA:

GEREFORMEERDE GEMEENTE BRAKEL

Op 10 november 1994 overlijdt ouderling M. Duijzer te Brakel, in de leeftijd van 75 jaar. Vanaf 1972 heeft hij de gemeente van Brakel én zijn huisgemeente te Oss in het ambt gediend. In ‘Brakel, een braakliggend land’ roept ouderling P.H. Duijzer, hem in herinnering: ‘In 1994 werd broer Tinus ziek. Dit hadden wij niet verwacht, maar Tinus zelf wel. Hij had al lang met gedachten over de dood gelopen. Toen hij de tijding van zijn ongeneeslijke ziekte meekreeg uit het ziekenhuis, werd hij er stil van. De Heere schonk hem de stilte in zijn gemoed, om hem voor strijd en wanhoop te bewaren.

Op zondag 3 juli heeft hij zijn laatste preek gelezen. Het was een preek van ds. F. Bakker over de droefheid naar God. Hij had er diepe indrukken van. (...) Bij het afscheid nemen van zijn vrouw en kinderen kreeg Tinus nog een ervaring. Het was of hij de hemel geopend zag. Zijn gelaat blonk van vreugde. Dat werd een wonderlijke nacht.

Toen wij ’s morgens binnenkwamen, hebben wij nog de Psalmen 127 en 23 meegezongen. De volgende dag, 10 november, kwam het stervensuur.

Hij stierf in vrede’.

John, de schrijvende pelgrim

John de durfal

Het pad van het huis van de familie Bunyan naar het dorp is afgezet met witte ste-nen om niet in het moeras terecht te komen.

Moeder roept de kinderen vaak na: ‘Denk erom, dat je op het pad tussen de witte stenen blijft.’ Het dorp is nog geen kwartier lopen. De andere klokluiders komen er ook juist aan. De timmerman, die vloekte toen hij op zijn duim sloeg, is er ook bij. John kijkt naar zijn werkhandsen als hij het touw vastpakt. Zou hij het vergeten zijn dat hij vloekte? Even later klinkt het vrolijke gebeier over het stille dorpje Elstow. Na het luiden loopt de timmerman met de andere kerkgangers de kerk binnen. John slentert weer naar huis. Toch wel vreemd: klok luiden en weer naar huis gaan. En de timmerman dan? ‘s Middags vermaken de vrienden zich bij de Moothal, waar het gras nog platgetrapt is van de jaarmarkt. ‘Het was een leuk gezicht om je in het water te zien spartelen,’ begroeten de vrienden John lachend. ‘Ik wilde eens kijken hoe diep het water van de Ouse is, maar dat viel tegen,’ gromt John. Hij pakt een stok die langs de weg ligt en zwaait er overmoedig mee in ‘t rond. ‘Kom, we zoeken een nieuw avontuur!’ ‘Het avontuur is er al,’ roept Bob. ‘Kijk daar eens, een echte slang.’

Nieuwsgierig buigen de jongens zich over het kronkelende dier en John geeft hem een flinke mep met zijn stok, zodat de slang bewegingloos blijft liggen. ‘Jij durft,’ zegt James bewonderend. ‘Ha, ik durf nog veel meer,’ lacht John. Hij pakt de bek van de slang en trekt er een giftand uit.

Maar dat gaat mis. Hij bezeert zijn hand en het gif loopt in de wond.

‘Nu word je zeker vergiftigd!’ gilt Bob. Hij knijpt zo hard hij kan in de gewonde vinger. Het gif loopt er gelukkig uit.

John staat er stil bij te kijken. ‘Jullie zijn echte vrienden,’ zegt hij. Jullie hebben me al twee keer gered.’

'IK DENK AAN JE!'

De nood kan groot zijn en de strijd hevig. De duivel trekt en duwt ons van God af. Hoe voel je jezelf in zo'n situatie? Misschien wel teruggeworpen op jezelf. En misschien wel zonder mensen die je steunen. En misschien ook wel zonder dat je Gods aanwezigheid ervaart. Hoe mooi kan het zijn als iemand tegen je zegt: 'Ik denk aan je'

Psychische nood betekent vaak een eenzame strijd.

Psychische nood betekent vaak een eenzame strijd. Wie begrijpt nu echt hoe het is om in deze nood te zijn? Wie kan begrijpen en meevoelen hoe machteloos en soms ook hoe waardeloos je jezelf dan kunt voelen? Noem het gerust een 'onbegrepen weg'. Je voelt je alleen en dan is er niemand die je begrijpt. Dat maakt de nood nog groter en ingrijpender. Geen mens die je nood ziet.

Wat kan het soms gemakkelijk zijn om direct te verwijzen naar God Die alles ziet. Dat is natuurlijk waar. Dat zegt ook de Bijbel in Psalm 10 van 14a: 'Gij ziet het immers; want Gij aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat men het in Uw hand geve'. Toch kan dit een onmogelijkheid zijn om te ervaren en te geloven. Je weet met je verstand dat er een God is,

maar toch kan Hij zo heel ver weg zijn. Dan ben je dus nog steeds eenzaam en in grote nood.

MAAKT GENADE GEZOND?

In de tijd dat de Heere Jezus op aarde was, maakte Hij mensen gezond. Hij liet daarmee zien dat Hij werkelijk God was (en is). Jezus deed wonderen door het geschenken geloof. Het grootste geloof heeft genoeg aan het minste van God. God is nog even machtig als toen, maar die bijzondere tijd is voorbij. Gods genade in het hart maakt een mens niet automatisch gezond, maar daardoor wordt de situatie toch anders. Want een gelovige bidt tot God en kan de nood aan Hem kwijt. En God geeft precies zoveel kracht en genade als nodig is om een zware weg te kunnen gaan.

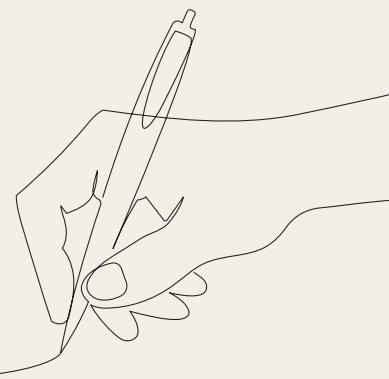
Toch zijn er wel mensen met oog voor de naasten in psychische nood. Soms zijn het mensen die er zelf iets van hebben meegemaakt of met een speciale antenne op dat gebied. Dit te weten is waardevol. Ambtsdragers, predikanten en kerkelijke werkers met een antenne op dit gebied zijn waardevol. Wat is het mooi als de omgeving zulke gaven opmerkt en benut.

STICHTING HULPVERLENING

Op deze manier wil ook de Stichting Hulpverlening bijstand bieden aan psychisch zieken in de Particuliere Synode Zuid. Zoals iemand vol liefde en bewogenheid kan zeggen: 'Ik denk aan je'. Dat betekent: 'Ik bid voor je, ik ben er voor je, ik probeer je te begrijpen, ik luister naar je, ik oordeel niet, ik lees je voor uit de Bijbel, ik probeer ook mét je te bidden, ik wil enkele psalmen met je zingen'. De apotheek van de Bijbel bevat zeer mooie psalmen voor elke situatie. Bijvoorbeeld Psalm 30 vers 4:

*Perst eens de bitt're tegenspoed,
Des avonds, het benauwd gemoed
Tot naar gejammer en geklag;
Nauw rijst des morgens vroeg de dag,
Of God verleent, in plaats van lijden,
Weer stof tot juichen en verblijden.*

Halfzwaar

Er zijn twee woorden in ons kerkelijk taalgebruik waarvan de betekenis mij nooit echt duidelijk is geworden. Ze worden gebruikt voor kerkelijke gemeenten, voor kerkmensen, maar vooral ook voor dominees.

Er worden wat etiketten geplakt. Je hoort over behoudend of progressief, over links en rechts. Die woorden kan ik nog wat duiden. Maar wat moet je met: licht of zwaar?

Als lichaamsgewicht het verschil zou uitmaken, dan lukt het mij wel om mijn ambtsbroeders in te delen. Sommigen van hen verdienen dan een pastorale waarschuwing, of een recept voor een vermageringsdieet. Maar de woorden licht en zwaar blijken een totaal andere betekenis te hebben.

Het volgende voorval las ik jaren geleden in het Reformatorisch Dagblad: op de vraag van een buitenstaander over de ligging van de nieuwe dominee, was het antwoord: 'Kom zelf maar luisteren'. Dat gebeurde. Achteraf werd geïnformeerd: 'En? Wat vond je ervan?' Na enig stilzwijgen kwam het historische antwoord: 'Hij is te zwaar voor de fiets en te licht voor de kansel'.

Als drogist bezocht ik vroeger in een naburige plaats een predikant om hem iets te bezorgen. Hij ontving mij vriendelijk in zijn studeerkamer. We hadden een goed gesprek. Opeens stond hij op en wenkte mij. Hij wilde mij een affiche laten zien dat achter zijn bureau aan de muur hing, onzichtbaar voor bezoekers. Het betrof een (toen bekende) reclameposter van de firma Van Nelle. Er stond een blauw pakje shag op afgebeeld. De tekst eronder was: 'Als licht te licht is en zwaar te zwaar, neem dan halfzwaar'.

Laten we de woorden 'licht' of 'zwaar' zien in Bijbels licht. De Alwetende ziet en doorziet ons hart en leven. Dan kun je bekend staan als een zware dominee, een zware ouderling of een zwaar gemeentelid. Maar wat is Gods oordeel over ons? 'Want Ik zeg u: Tenzij uw gerechtigheid overvloediger zij dan der schriftgeleerden en der farizeeën, dat gij in het Koninkrijk der hemelen geenszins zult ingaan' (Matth. 5:20). In Daniël 5:27 lezen we: 'TEKEL; gij zijt in weegschalen gewogen en gij zijt te licht gevonden'.

Misschien staat u wel bekend als 'zwaar'. Maar om dan met heel onze godsdienst gewogen te worden in de weegschaal van Gods gerechtigheid, en te leren dat ik met alles wat ik ben en doe te licht wordt bevonden voor God. Hoe nodig is het om te leren: 'Maar toen mij Gods Geest aan mijzelf had ontdekt, toen werd in mijn ziel de vreze gewekt; toen voelde ik wat eisen Gods heiligheid deed. Daar werd al mijn deugd een wegwerpelijk kleet' (McCheyne). Dan gaan we de enige Middelaar en Verlosser Jezus Christus nodig krijgen. Hij is niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaren tot bekering. Alleen door een waar geloof in Hem is een goddeloze (hoe zwaar ook) rechtvaardig voor God. Zijn wij, door de ontdekking van Gods Geest al zo'n goddeloze geworden? Zijn we al te licht bevonden? Om dan uit vrije genade te leren: 'Ik ben zeer vrolijk in de HEERE, mijn ziel verheugt zich in mijn God, want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan' (Jes. 61:10a).

Laten we voorzichtig zijn met etiketten plakken. Valt dat niet onder 'lichtelijk en ongehoord oordelen'? Sta niet naar zwaarheid en naarheid, maar naar klaarheid en waarheid! Met de bede: 'Zend Uw licht en Uw waarheid, dat die mij leiden'.

*Zijn we
al te licht
bevonden?*

EEN GOUDEN SCHAKEL

Dominee F.M. Penning, de vader van volksschrijver L. Penning, was predikant van de afgescheiden gemeente in Bunde, een plaats in Oost-Friesland, in het toenmalige koninkrijk Hannover. Door de gemeente werd hij gewaardeerd. Maar er kwamen grote zorgen in het predikantsgezin.

Vader Penning was iemand met een flink postuur, maar hij had een zwakke gezondheid. Eens was hij lange tijd ziek. 'Het is iets indroevigs als de huisvader lang ziek is. Het drukt op het gehele gezin, de zon kan niet door de wolken komen. Alles is neergedrukt', schreef zijn zoon.

Na een tijd van ziekte zou dominee Penning weer gaan preken. Wat was hij blij! Iedereen was trouwens blij. Het was als een lopend vuurtje door de gemeente gegaan: de dominee gaat weer preken! De kerk was stampvol.

De kerkenraad kwam uit de consistorie. Maar wat was dat? Dominee Penning ging in de ouderlingenbank zitten, en een ouderling ging met een prekenboek in zijn hand de preekstoel op. Louwrens keek naar zijn vader, en toen vulden zijn ogen zich met tranen. Wat zag hij bleek! Wat was er dan gebeurd? Hij was overvallen door zware hoestbuien, en hij was bang dat als hij ging preken het nog erger zou worden.

EEN ONTZAGLIJK WOORD

De ouderling ging voor in het gebed en legde de nood van de predikant en de gemeente aan de Heere voor. Na het gebed werd Psalm 42 vers 1 gezongen: 't Hijgend hert, der jacht ontkomen, schreeuwt niet sterker naar 't

genot van de frisse waterstromen, dan mijn ziel verlangt naar God'. Louwrens keek naar zijn vader, en hij zag dat hij iets fluisterde tegen de ouderling die naast hem zat.

Toen gebeurde er iets buitengewoons. Dominee Penning was opgestaan. Op zijn gezicht lag een vastberaden trek. Hij liep naar de kansel en gebarde naar de ouderling. Die kwam van de preekstoel af en dominee Penning ging erop. 'Geliefde gemeente, hier sta ik voor u, uw herder en leraar'. Velen ontroerden toen ze die grote, bleke man voor zich zagen staan. En er was diepe aandacht, je kon een speld horen vallen. Door het hart van moeder Penning ging een siddering – hoe zou het aflopen? Zouden de hoestbuien haar man niet weer overvallen? Louwrens Penning schreef: 'Mijn moeder hoefde niet te vrezen, de Heere zag in ontferming neer, en in Zijn mogendheid had vader de kansel beklommen'. En verder: 'Het was een ontzaglijk woord dat hij aan de gemeente te zeggen had. Hij had voor de poorten des doods gelegen. Daar had de Heere tot zijn ziel gesproken, daar was hij ingeleid in de diepte en de hoogte der Psalmen, en daarover zou hij spreken'.

ZES STUIVERS

Een jaar later werd dominee Penning weer ziek, maar hij herstelde. Een poos ging het goed,

maar toen werd hij opnieuw ziek. Het waren zware tijden voor het gezin. 'Ons gezin kende meer leed dan andere gezinnen, maar ook meer troost', schreef zoon Louwrens. En verder schreef hij: 'Als wij allen gezond waren, dan werd de schat der gezondheid te beter gewaardeerd. Wij wandelden onder de wolk, maar brak de zon door, dan was het al glans en glorie! Ons gezin droeg zijn leed trouwens niet alleen. De gehele gemeente droeg het mee. In de zwaarste tegenspoeden kwamen de roerendste bewijzen van liefde en toegenegenheid. Als op een zaterdagavond de vereelde hand van een man die een hele week het zware werk van slootgraven had verricht van zijn schamel loon een Pruisische schelling mijn moeder in de hand stopte, dan fonkelde in dat oude, afgesleten zilverstuk het goud der waarachtige liefde, negentien karaats. Die schelling van zes stuivers had een onmetelijke waarde. (...) Nee, wij waren niet ongelukkig. Wij waren gelukkig in de diepe, echte zin van het woord, omdat wij rijk waren door de liefde die de gemeente haar leraar en zijn gezin toedroeg. Maar de gouden schakel die de gemeente aan het gezin bond zou breken'. Dat zullen we in een volgend artikel zien.

In de Heere sterven. De zegen van leven in eeuwigheidslicht

James Durham

uitg. De Banier,
190 blz.; € 18,95.

In de Heere sterven

Bij uitgeverij De Banier verscheen in de serie "Puriteinse Parels" een uitgave van James Durham: "In de Heere sterven, de zegen van leven in eeuwigheidslicht". Deze Schotse puritein leefde van 1622 tot 1658. Naast de verklaringen over Hooglied en Openbaring werd hij onder ons bekend door zijn uitleg van Jesaja 53: "Christus gekruist, of het merg van het Evangelie".

Ook in het boek "In de Heere sterven" vinden we iets van dit merg. Uitgangspunt van de verhandeling is Openbaring 14:13: 'Zalig zijn de doden, die in de Heere sterven'. Naar aanleiding van deze tekst wijst Durham op de dood die voor ons allen komt. Velen leven gerust en zorgeloos voort in hun onbekeerde staat. Indringend roept hij op: 'Het is nu uw zomer, bereid u daarom voor op uw lange winter' (blz. 23). Er is tweemaal sterven, buiten Christus of in Christus. Dit maakt een eeuwigheid verschil.

Veel bladzijden zijn gevuld met de overdenking over het 'in de Heere sterven'. Durham geeft aanwijzingen om in ons leven veel aan de eeuwigheid te denken en onze geborgenheid in Christus te zoeken. Voor de ware gelovigen is de gedachte aan het sterven ook dikwijls nog een verschrikking. Als een echte zielenherder wijst Durham hen op de Zaligmaker: 'Die de Heere vrezen, hoeven er niet door verrast te worden, alsof de dood hen zonder opdracht zou kunnen grijpen of in bezit nemen, want de dood zelf heeft geen sleutels, maar Christus Zelf draagt die sleutels' (blz. 174).

De inhoud van dit boek van de vroeg gestorven Schotse prediker is het waard om ter harte te nemen. Want wie weet hoe spoedig óns levenseinde komt. En dan geldt maar één vraag: zijn we in Christus?

DS. S. MALJAARS, 'S-GRAVENPOLDER

Jodendom en Christendom, geloofsvraagstukken vergeleken

door ds. W. Silfhout

uitg. De Banier,
135 blz.; € 15,95.

Jodendom en Christendom

Ds. W. Silfhout geeft ons in het boekje "Jodendom en Christendom" een nuttige hoeveelheid informatie over zaken die we allemaal zouden moeten weten. Allereerst omdat we een sterke band gevoelen met het Joodse volk dat ons zeer lief is. Vervolgens omdat hij in dit overzicht duidelijk maakt hoe groot de kloof is die ons scheidt van dit oude bondsvolk. Het Joodse volk leeft zo veraf van de weg van heil die God ons in Zijn Woord heeft geopenbaard. In de derde plaats omdat we bij de contacten die we met het Joodse volk zoeken, ons altijd bewust moeten zijn van de wortels van de vijandschap die er bij hen (en bij ons van nature) leven tegen het genadekarakter van het Evangelie. In de vierde plaats omdat genade schittert waar zulke vijanden met God worden verzoend door de dood van de Messias.

Als iemand zegt dat dit hem allemaal niet zo interesseert, omdat hij niets met het Joodse volk heeft, dan moeten we hem erop wijzen dat hij veel verschilt van Maria, Zacharias en Simeon die er in hun lofzang wel aandacht voor hadden. De zondekwaal moet evenwel blootgelegd worden, opdat ze genezen worde.

Broeder Silfhout maakt in zijn studie duidelijk dat de zogenaamde Joodse orthodoxie geen rechtzinnige Bijbelse leer inhoudt, wat de naam zou kunnen doen vermoeden. Het heil wordt allereerst gezocht in eigen werkelijkheid. Hun gedachten over God en de bestrijding van de Drie-eenheid vormen een diepgaand verschil. Verder geeft ds. Silfhout aandacht aan hun mensbeeld en hun gedachten over de vrije wil, aan hun denken over zonde en vergeving, hun misvattingen over de verzoening en hun onschriftuurlijke Messiasverwachting. We moeten met groot verdriet vaststellen dat het Joodse volk ver is afgedwaald van wat Gods Woord hierover leert. Dit is een zeer nuttig boekje.

DS. C.J. MEEUSE, ARNEMUIDEN

KERKNIEUWS

IN MEMORIAM

OUD-EVANGELIST G. VAN DE BREEVAART

'De gedachtenis des rechtvaardigen zal tot zegening zijn'. Spreuken 10:7a

Mij is gevraagd een kort artikel te schrijven ter nagedachtenis aan mijn schoonvader, oud-evangelist G. van de Breevaart. Onze gedachten gaan uit naar zijn vrouw, kinderen, klein- en achterkleinkinderen. Het verlies is groot en smartelijk. We wensen hen van harte de nabijheid van de Heere toe en Zijn genade in leven en sterven.

'Want het leven is mij Christus, en het sterven is mij gewin'. Deze woorden komen bij zijn overlijden voor de geest. Pa gunde je geen rustgrond buiten Christus. Dat kon scherp zijn, ongeacht of hij sprak met een eenvoudig gemeentelid of een geleerde theoloog. Maar altijd proefde je de liefde en de gunning waarmee hij sprak.

Hij diende als ouderling in Hendrik-Ido-Ambacht, Kampen en Nunspeet en mocht zeven jaar dienen als evangelist in Leeuwarden. Op 27 april 1999 werd hij bevestigd met de woorden van Psalm 32:8. 'Ik zal u

onderwijzen, en u leren van den weg dien gij gaan zult; ik zal raad geven, mijn oog zal op u zijn'.

Onze schoonvader sprak vaak uit eigen levenservaring en had singuliere gaven om Gods Woord eenvoudig en helder te verklaren. Zijn verlangen was dat het Evangelie zou voortgaan in zijn nageslacht, in de gemeenten en

in ons land.

In 2002 verkondigde hij eens het Woord vanuit Openbaring 22:17: 'En de Geest en de bruid zeggen: Kom. En die het hoort, zegge: Kom. En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet'. Daar klonk de nodiging van Christus: 'Kom'. Wie er nodigt: 'de Geest en de bruid'. Wie genodigd wordt: 'die hoort, die dorst heeft en die wil'. En waartoe genodigd wordt: 'om te drinken van het water des levens om niet'.

Evangelist M. Rozema

VERSLAG BEGRAFENIS DS. L. BLOK

Het is woensdag 21 januari, de dag dat onze onvergetelijke ds. L. Blok in Schelluinen ter aarde wordt besteld. Vooraf wordt in het kerkgebouw van Hardinxveld-Giessendam een rouwdienst gehouden, waarin zijn oudste zoon, ds. M. Blok van Scherpenisse, Gods Woord bedient. Hij doet dit vanuit Openbaring 14:13, de tekst die ook op de rouwkaart staat afgedrukt: 'Zalig zijn de doden die in den Heere sterven'. Het is de tekst die 67 jaar geleden ook door ds. J. van Haaren werd overdacht, toen ds. M. Blok sr. werd begraven. Voordat Psalm 6: 1, 2 en 9 wordt gezongen, wordt in een persoonlijk woord teruggeblikt op het leven en sterven van ds. L. Blok.

De achterblijvende weduwe 'Petra' wordt herinnerd aan Gods wijs beleid in hun beider leven, hoe zij meer dan 23 jaar zo liefdevol voor haar man heeft gezorgd. Op 1 januari 2026 was de hele familie Blok nog samen in Scherpenisse. Door de wensambulance was vader en opa daar gebracht en had hij kort en teer uit zijn leven verteld: 'Wie de HEERE voor hem was. Omringd door zijn talrijk nageslacht was dit een gouden moment: 'Ik kan het jullie niet geven, maar ik gun het jullie zo van ganser harte'. Zich richtend tot zijn enige broer, herinnerde hij aan de trouw en waarheid van de

God der geslachten, Die beloofd heeft dat de bruid 'altezamen tweelingen zal voortbrengen' (Hoogl. 4:2). De prediking van vader Blok, gedurende zoveel jaren, wordt terecht getypeerd met: 'Als een mens aan een einde komt met zichzelf, krijgt de Middelaar alleen maar waarde. Dan komen we van het begin van Psalm 6 bij het einde: 'De Heere wilde op mijn kermen, Zich over mij ontfermen...'. Zo was zijn leven, tot het laatste toe. Zo was ook zijn prediking. Het domineespak moest uit, maar er was voor hem 'volkomen betaald'. Daarom mocht hij nu thuiskomen.

Na de meditatie spreekt ds. W.J. Karels nog als vriend en broeder naar aanleiding van Johannes 17 vers 24: 'Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn die Gij Mij gegeven hebt...'. Ze worden getrokken, bewaard, gerechtvaardigd, geheiligd en ... verheerlijkt.

Bij het graf spreekt de jongste zoon, student K.L. Blok, kort vanuit Johannes 11: 25-27 over: 'Ik ben de Opstanding en het Leven...'. Na zijn dankwoord wordt er passend gezongen: 'Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen'. Het gaat immers alleen maar om Gods eer, die Hij in Christus Jezus zo trouw in de geslachten blijkt te verhogen!

ds. G.J. van Aalst, Nieuw-Beijerland

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Meeuwen i.c.m. Sprang-Capelle, ds. M. Joosse te Barendrecht.

BEDANKT

voor Groningen, ds. G.J. Baan te Rotterdam-Zuidwijk.

REGIODAG VROUWENBOND MELISKERKE

De Vrouwenbond organiseert op donderdag 5 februari een regiodag in de kerk van de Geref. Gemeente

te Meliskerke (Valkenburgstraat 25). Het jaarthema is 'Tijd', het thema van de regiodag is 'De belijdenis in deze tijd'. Opening en meditatie door ds. A. Verschuure, lezing door ds. M. Karens. Er is een forumdiscussie met beide sprekers. Tijd: 10.00-15.00 uur; inloop vanaf 9.30 uur. Iedereen van harte welkom.

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 113: Het scribaat van de classis Ridderkerk wordt met ingang van heden verzorgd door de

ouderlingen A.J. van Driel, eerste scriba (ajvandriel@ggobl.nl) en J.L. Goudswaard, tweede scriba (ggrscribakerkenraad@ggridderkerk.nl).

Blz. 132: bij de gegevens van de nieuwe scriba in Bodegraven (De Saambinder, 15 januari) ontbrak het e-mailadres. Het is: scriba@ggbodegraven.nl

Blz. 186: De nieuwe koster van de gemeente in Goudswaard is: M.C. van Leenen, Slikslee 5 3267 BN Goudswaard; koster@gergemgoudswaard.nl

BERICHTEN

PRINSES BEATRIX JARIG

Op zaterdag 31 januari mag, als de Heere het geeft, prinses Beatrix haar 88ste geboortedag gedenken. De redactie van De Saambinder wil haar hartelijk gelukwensen met dit heugelijke feit. De Koning der koningen mocht haar ook in het nieuwe levensjaar willen sparen voor land en volk en voor allen die haar lief en dierbaar zijn. Mocht zij in haar hoge ouderdom voor het Nederlandse volk nog tot een rijke zegen zijn.

Redactie De Saambinder

VOGG-CURSUS KORAALSPEL

Hoe vullen organisten op zondag het muzikale aspect van de eredienst in? De VOGG biedt cursussen Koraalspel aan met drie modules in komend voorjaar en/of najaar. Hiermee worden kennis en vaardigheden verdiept en verbreed ten gunste van de gemeentezang. We vragen belangstellende organisten om vóór 1 maart a.s. te reageren. Voor meer informatie verwijzen we naar vogg.nu/opleidingen/cko, of via hcdege48@gmail.com of tel. 06-55877339.

HOUD ME VAST-CURSUS

Stichting De Vluchtheuvel geeft de 'Houd Me Vast-cursus' in Dordrecht (maart) en in Woerden (mei). In vier avonden werkt u aan een hechtere band in uw huwelijk. De cursus wordt gegeven door professionele hulpverleners. Meer informatie en aanmelden kan via: www.stichtingdevluchtheuvel.nl/houd-me-vast

VRIJWILLIGER GEZOCHT: AUTISME IN RELATIE

Helpende Handen organiseert lotgenotencontact voor vrouwen van mannen met (een vermoeden van) autisme. Om zowel de landelijke bijeenkomsten als de regionale huiskamergruppen doorgang te kunnen laten vinden, is een nieuwe ervaringsdeskundige vrouwelijke vrijwilliger nodig, bij voorkeur wonend in de wijde regio tussen Woerden, Den Haag en Werkendam. Neem voor meer informatie, een profielschets en/of een kennismakinggesprek contact op met Inge van Hell via w.vanhell@helpendehanden.nl of tel. 06-5714 7800.

VAKANTIEWEKEN VOOR MENSEN MET EEN BEPERKING

Elk jaar organiseert de Vrouwenbond ruim dertig vakantieweken voor mensen met een beperking. Tijdens deze weken bieden we deelnemers een ontspannen vakantie, afgestemd op hun behoeften en

in een vertrouwde, Bijbelse sfeer. In de weken voor mensen met een lichamelijke beperking is nog ruimte voor nieuwe gasten. Iedereen, jong en oud, is welkom. Het doel is dat deelnemers kunnen genieten van een fijne week weg, samen met anderen die hen begrijpen en waar ze volledig zichzelf kunnen zijn. Dát maakt 'Samen uit' zo bijzonder. Past u als gast in de genoemde doelgroep? Kijk voor meer informatie op: www.vakantiewekenvbgg.nl Of bel 06-11006370 (Eline Oversluizen). We zoeken voor diverse doelgroepen nog vrijwilligers die als staf lid met een vakantieweek mee willen. Heeft u/heb jij interesse? Kijk op de website of bel 06-55793337 (Marja Mudde).

JONGERENAVOND IN GENEMUIDEN

Op zaterdag 7 februari wordt in Genemuiden een avond georganiseerd voor jongeren uit de gemeenten in de classis Kampen. Het thema is: de gemeenteraadsverkiezingen in maart. E.J. Bilder, oud-burgemeester van gemeente Zwartewaterland, spreekt over 'Geloof en getuigenis op weg naar en in het stemhokje'. Er is een forum met de heer Bilder en wethouder M. Slingerland. Ds. A. Verschuure heeft de leiding. De avond begint om 19.45 uur en duurt tot 22.30 uur. In de pauze en vanaf 22.00 uur is er ruimte voor ontmoeting met een hapje en een drankje. Er is een collecte voor de onkosten. Jongeren van ca. 18-35 jaar

zijn van harte welkom. Locatie: Kerk Geref. Gemeente, Taghof 3, Genemuiden.

JONGERENAVOND IN MIDDELHARNIS

Op vrijdag 6 februari is er een regionale jongerenavond in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Middelharnis. Aanvang: 19.30 uur. Ds. M.T. Al-Chalabi spreekt over 'Het ontstaan van het kwaad'. Na de pauze volgt de vragenbeantwoording. Jongeren en belangstellenden zijn hartelijk welkom.

VERKOPING

Leerdam - Op zaterdag 7 februari (10.00-13.30 uur) houdt de vrouwenvereniging Bidt en Werkt te Leerdam een verkoping. De opbrengst is voor kerkelijke doelen, waaronder zending, evangelisatie en Bijzondere Noden. Locatie: Verenigingsgebouw De Spelonk, Pr. Mauritsstraat 17.

MUZIEKAGENDA

Geldermalsen - Kerk Geref. Gemeente, zat. 7 febr., 19.00 uur, Urker Visserskoor Crescendo en kinderkoor De kleine lofstem, Pieter

Heykoop, orgel; leiding ds. G.J. van Aalst; collecte voor noodhulp en Bijbelverspreiding Moldavië.
Gouda - Kerk Geref. Gemeente, Nieuwe Gouwe Oostzijde, zat. 7 febr., 20.00 uur, orgelbespeling door Laurens de Man.
Puttershoek - Kerk Geref. Gemeente, zat. 7 febr., 19.30 uur, psalmzangavond m.m.v. bovenstemgroep Oud-Beijerland, Peter Wildeman, orgel; collecte voor deputaatschap Bijzondere Noden.

KERKDIENSTEN

ZONDAG 1 FEBRUARI 2026

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Aalst** 14.30 uur stud. A.M.C. Westeneng; **Alblasserdam** 9.30 en 16.30 uur ds. E. Hakvoort; **Alphen aan den Rijn** 18.30 uur ds. J. Kroon; **Amersfoort** 16.30 uur ds. A.B. van der Heiden; **Amsterdam** 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Apeldoorn** 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 16.00 uur ds. B. Labee; **Barneveld-Centrum** (locatie: GG Barneveld-Zuid) 8.30 en 14.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 11.00 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuisen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Clements; **Berkenwoude** 10.00 en 19.00 uur ds. M.L. Dekker; **Bodegraven** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 18.30 uur ds. W. Harinck; **Borssele** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. W. de Jong; **Boskoop** 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Burgh-Haamstede** 15.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 12.00 en 19.00 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 10.00 uur stud. K.L. Blok en 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Den Haag-Scheveningen** 14.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Deventer** 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Dinteloord** 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Dirksland** 10.00 (H.A.) en 18.00 uur

ds. C. van Ruitenburg; **Doetinchem** 9.30 en 16.30 uur ds. P.G. Heijkamp; **Dordrecht** 10.00 uur ds. W. Harinck en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Enkhuizen** 19.00 uur ds. P. Mulder; **Enschede** 15.00 uur ds. A.T. Huijser; **Enter** 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 19.00 uur ds. J.B. Huisman; **Ermelo** 9.30 en 18.30 uur ds. K. Boeder; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Goes** 14.00 en 18.00 uur ds. M. Joosse; **Gorinchem** 14.45 uur ds. G.W.S. Mulder; **Gouda** 15.30 uur ds. J.B. Zippro; **Goudswaard** 10.00 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **'s-Gravenpolder** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. S. Maljaars; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 en 18.00 uur ds. J.C. Kriekaart; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Herkingen** 10.00 uur ds. J.J. Tanis; **Hoe-dekenskerke** 10.00 en 14.30 uur stud. W. van Ee; **Hoofddorp** 15.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Hoogeveen** 19.00 uur ds. A. Schot; **Houten** 19.15 uur ds. W.A. Zondag; **Kampen** 15.30 uur ds. A. Schreuder; **Kamperland** 15.00 uur stud. L.J. van den Berge; **Kapelle-Biezelinghe** 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 14.00

uur ds. G.J. Baan; **Krabbendijke** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leerdam** 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 17.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Lisse** 10.00 en 16.00 uur ds. J. Kroon; **Marknesse** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Meeuwen** 16.00 uur ds. C. Sonneveld; **Meliskerke** 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Melissant** 18.30 uur stud. W. van Ee; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 18.30 uur stud. L.J. van den Berge; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Mijdrecht** 10.00 en 15.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; **Nieuwdorp** 14.00 en 18.30 uur stud. B.J. Meulmeester; **Nieuwe-Tonge** 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Nieuwer Ter Aa** 10.00 en 19.00 uur stud. A.M.C. Westeneng; **Nieuwerkerk** 15.00 uur ds. M. Blok; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 9.30 en 14.30 uur stud. D. de Jong; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. A. Schot; **Ooltgensplaat** 18.00 uur stud. K.L. Blok; **Oostburg** 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; **Oosterland** 14.30 uur (H.D.) ds. S. Maljaars; **Oostkapelle** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Karens; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw;

Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 15.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Oudemirdum** 9.30 en 14.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Poederoijen** 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 15.00 uur ds. H. Brons; **Puttershoek** 15.30 uur ds. M.L. Dekker; **Rhemen** 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 (H.D.) en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 15.00 uur stud. K.L. Blok; **Rijssen-Noord** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 9.30 uur ds. C. Harinck en 18.30 uur ds. M. Boersma; **Rotterdam-Alexanderpolder** 14.15 uur ds. M.H. Schot; **Rotterdam-Centrum** 18.45 uur ds. J.M. Evers; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenisse** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Slie-drecht** 9.30 en 17.00 uur ds. R.T. Michielse; **Soest** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Silfhout; **Stolwijk** 19.00 uur ds. B. Labee; **Terwolde-De Vecht** 9.30 en 14.30 uur (H.D.) ds. J. Janse; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 uur stud. B.J. Meulmeester en 16.00 uur ds. W. Visscher; **Uddel** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 uur ds. W.A. Zondag en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veenendaal** 9.30 ds. B. Labee en 16.30 uur ds. C. Hogchem; **Vlaardingen** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Vlissingen** 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardenburg** 10.00 uur ds. D. de Wit en 18.30 uur ds. W. Mouw; **Wageningen** 10.00 en 18.30 uur

ds. H.A. van Zetten; **Werkendam** 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agtersch; **Westkapelle** 9.30 en 14.00 uur ds. A.A. Brugge en 18.30 uur ds. M. Karens; **Westzaan** 14.45 uur ds. J. Beens; **Wierden-Aadorp** 15.00 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; **Woerden** 10.00 en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. W. Visscher; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 15.00 uur ds. G. van Manen.

DINSDAG 3 FEBRUARI 2026

Borssele 19.30 uur (voor de zending) ds. G.J.N. Moens; **Brakel** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Ede** 19.30 uur (voor de zending) ds. J.B. Zippro; **Meeuwen** 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Nieuwe-Tonge** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Poortugaal** 19.30 uur ds. A. Schot; **Rotterdam-Centrum** 19.45 uur ds. M. Joosse; **Zeist** 19.30 uur ds. A. Verschuure.

WOENSDAG 4 FEBRUARI 2026

Alphen aan den Rijn 19.30 uur ds. B.J. van Boven; **Barneveld-Zuid** 19.30 uur ds. J. van Laar; **Gorinchem** 19.30 uur ds. W. Visscher; **Gouda** 19.30 uur ds. D. de Wit; **Goudswaard** 19.30 uur ds. W.J. Karels; **Herkingen** 19.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Hoofddorp** 19.45 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Klaaswaal** 19.30 uur ds. C. Hogchem; **Kortgene** 19.30 uur ds. E. Bakker; **Leerdam** 19.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Lisse** 19.45 uur ds. J. Kroon; **Mijdrecht** 19.30 uur ds. W. van Ee; **Nunspeet** 19.30 uur ds. A. Schot; **Oppevoort** 19.30 uur ds. J. Beens; **Oud-Beijerland** 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Oudemirdum** 19.30 uur ds. E.J. Boudevin; **Poederoijen** 19.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortvliet** 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Rijssen-Zuid** 19.30 uur ds. S.W.

Janse; **Rotterdam-IJsselmonde** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Veenendaal** 19.30 uur ds. B. Labee.

DONDERDAG 5 FEBRUARI 2026

Barendrecht 19.30 uur ds. M. Joosse; **Boskoop** 19.30 uur ds. P.J. de Raaf; **'s-Gravenzande** 19.45 uur ds. C. van Ruitenburg; **Hardinxveld-Giessendam** 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Hendrik-Ido-Ambacht** 19.30 uur ds. M.H. Schot; **Hoedekenskerke** 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **Nieuwer Ter Aa** 19.30 uur ds. W. Mouw; **Ouddorp** 19.30 uur ds. A.A. Brugge; **Rhemen** 19.30 uur stud. A.M.C. Westeneng; **Westkapelle** 19.30 uur stud. L.J. van den Berge.

VRIJDAG 6 FEBRUARI 2026

Ermelo 14.30 uur (huw.bev.) ds. J. van Laar; **'s-Gravenpolder** 14.00 uur (huw.bev.) ds. S. Maljaars; **Nieuwerkerk** 14.00 uur (huw.bev.) ds. M. Blok.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 1 FEBRUARI 2026

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2) 9.30 uur; **Amsterdam** (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. S.R. van Klinken; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Gezinsdagboek 'David, de man naar Gods hart'. Tekenen nu in voor 2e druk:
www.ramshoorn.nl

Boshuis Elspeet, een fijn vakantiehuis op de Veluwe. Kijk op www.boshuiselspeet.nl
Of bel/app naar 06-49496699.

Zoek je een leuke, afwisselende dagbesteding? Wij hebben plek!
Voor info: www.dejachthoeve.nl
06-20720037

ADVERTENTIES

Advertenties en familieberichten aan

Verloop, Alblasserdam:

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
078-6912899, saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag

vóór de week van verschijning
aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties
uiterlijk aanleveren maandag 9.00 uur.

*Ik zal Uw gerechtigheid vermelden, de Uwe alleen.
Psalm 71:16b*

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Nunspeet heeft met ontroering kennisgenomen dat de Heere tot Zich heeft genomen zijn oud-ambtsbroeder

Gerrit van de Breevaart

in de leeftijd van 90 jaar.

Van 2013 tot 2018 heeft hij de gemeente van Nunspeet in alle getrouwheid mogen dienen in het ambt van ouderling.

De Heere gedenke zijn vrouw, kinderen, klein- en achterklein-kinderen in Zijn genade.

Hij geve vertroosting in dit grote verlies en heilige de roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad:
Ds. A. Schot, preses
Oud. J.L. Roukens, scriba

Nunspeet, 17 januari 2026

*Werp uw brood uit op het water,
want gij zult het vinden na vele dagen.*

Prediker 11 vers 1

Met ontroering hebben wij kennisgenomen van het bericht, dat de Heere op Zijn tijd tot Zich heeft genomen

G. van de Breevaart

Vanaf 1998 tot 2004 was hij als ouderling aan onze gemeente verbonden in verband met zijn werk als evangelist op onze evangelisatiepost te Leeuwarden. Met Gods hulp heeft hij met de liefde van zijn hart de weg der zaligheid in Jezus Christus mogen aanwijzen en aanprijzen tijdens de diensten in Leeuwarden en in het verdere evangelisatiewerk.

“Want het einde van dien man zal vrede zijn” (Psalm 37:37).

De eeuwigheid zal openbaren wat daarvan de vruchten zullen zijn. De Heere heilige deze roepstem aan ons hart.

Namens kerkenraad en gemeente van de Gereformeerde Gemeente te Kampen,

F.J. Verweij, preses
F. van de Beek, scriba
S. de Visser, evangelist te Leeuwarden
Ds. D.W. Tuinier, em. predikant

Kampen, 17 januari 2026

MfN-registermediator nodig?
vanweelden-mediation.nl
0318-250105

Vakantie in ZEELAND: ruim 2-pers.huisje op boerderij in Grijpskerke. Door centrale ligging op Walcheren heel eiland aan te fietsen.
0118-591464

Hand&Body Lotion van NeoLife met Aloë Vera; bij ruwe, droge, schrale, rode en gevoelige huid. Voor volwassenen en kinderen Jan. aanb. Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

Woning aangekocht of verbouwing in de gem. Barneveld en op zoek naar TIJDELIJKE woonruimte? FIJN **Tiny huisje voor 2 pers. in Voortuizen te huur** (max. 12 mnd). Voor info bel gerust: 06-46832903

 Bureau Mark.
Mark Verweij
Psychosociaal therapeut
mark@bureau-mark.nl
+31 (0)6 53 29 69 57
bureau-mark.nl

Traditionele Psalmzangavond
Rehobothkerk GGIN Gouda
Zaterdag 7 februari 19.00 uur

Ds. A.J. van Wingerden:
Opening-Meditatie-Sluiting
Dhr. C.G. van der Staaij:
"Hoe lief heb ik Uw wet"
Dhr. J.N. Goedegebuur:
"Waar zorg zingt"
Organist: Arthur de Jong
Collecte t.b.v. Realisatie van een Belevingstuin bij Huize Winterdijk
Van harte welkom!
Toegang gratis

Ontdek waardering in de zorg!

- (Persoonlijk) begeleider Kesteren
- Teamleider Kesteren
- Teamleider Ambulant
- Teamleider Achterberg
- Jeugd- en Gezinsprofessional Ambulant
- Begeleider nachtdienst Kesteren

Ontdek alle mogelijkheden via de website. En kom in contact met onze recruiters, via werkenbij@deschutse.nl of 06-39 36 75 89.

 De Schutse
Zorg, waar er één toe doet

Wij zoeken collega's

Werk jij met ons mee in ons kleinschalig zorgteam op een prachtige nieuwbouwplek in Beekbergen?

We zoeken diverse enthousiaste collega's voor ouderenzorg, dagbesteding en begeleid wonen:

- Teamleider zorg en begeleiding
- Woonbegeleider beschermd wonen
- Woonbegeleider ouderenzorg
- Slaapdienst verzorgende IG

We komen graag met je in contact!

Geïnteresseerd? Kijk dan op www.ezra-zorg.nl

Een combinatie is mogelijk

Voor het nieuwe schooljaar 2026-2027 (of zo mogelijk eerder) zoeken wij:

Leerkrachten
onder-, midden-, bovenbouw

IB'er
onderbouw

Jouw betrokkenheid, hun groei!

Direct contact?
Bel met H.J. Dekker (directeur-bestuurder):
0318 571 482 (school) of 06 37 18 12 76 (privé).

Je reactie zien we graag voor
D.V. 4 februari tegemoet.

Interesse en solliciteren?
Kijk voor meer informatie op calvijnschool-ederveen.nl

Calvijnschool
Ederveen

WORD JIJ ONZE NIEUWE COLLEGA?

ZZColdstores zoekt een Logistiek Planner die energie krijgt van plannen, schakelen en overzicht houden. Jij zorgt ervoor dat containers op tijd worden opgehaald en correct worden aangeleverd bij onze vestigingen in Kruijningen en Vlissingen.

Wat ga je doen?

- Plannen van containerophalingen
- Schakelen met transporteurs
- Afstemmen met interne afdelingen
- Monitoring en Rapportage

LOGISTIEK PLANNER

- 🕒 40
- 🎓 MBO+/HBO
- 📍 KRUIJNINGEN

Wat bieden wij?

- Een afwisselende functie
- Marktconform salaris
- Ruimte voor ontwikkeling

Interesse?
Stuur je cv en motivatie naar work@zzcoldstore.nl

Tel: +31-659811098 / E-mail: work@zzcoldstore.nl

Bekijk de vacature online

Adviseur communicatie

Ben jij een verschilmaker?
Een betrokken achterban is van onschatbare waarde voor Adullam. Dat begrijp jij als adviseur communicatie als geen ander. Krijg jij energie van een geslaagde campagne waarbij alles gesmeerd loopt? Wil jij je onderdompelen in de wereld van fondsenwerving? Dan is dit een unieke kans!

Meer informatie?
Neem vrijblijvend contact op met Jan via 06 11 42 34 52 of janvelthuizen@adullam.nu of kijk op adullam.nu/vacatures

goed dat je er bent

Adullam
leren | wonen | werken

VLC
van lodenstein college

#werkenbij

Meet & Greet

Kom sfeer proeven op onze school, ontdek alles over werken in het onderwijs en eet tussendoor een patatje mee!

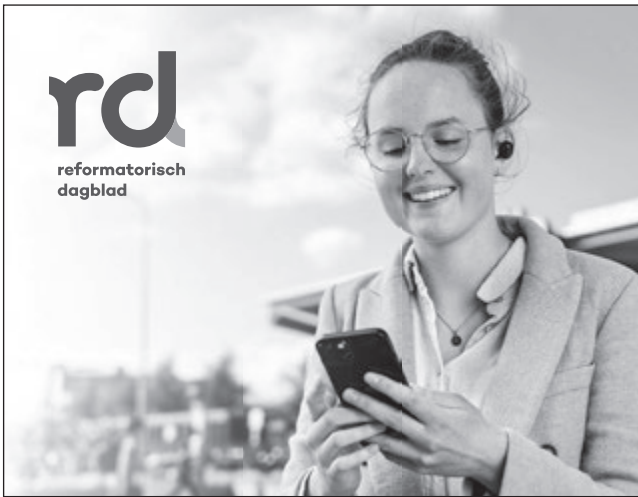
D.V. 31 maart 2026 in Barneveld

Wij zoeken nieuwe docenten! Voor programma en aanmelden ga naar:

werkenbij.vanlodenstein.nl/meetgreet

Goed voor nu én later!

rd
reformatorisch
dagblad

Schrijf in op de nieuwsbrieven
RD Aanbieding en Beste van het RD
en lees 2 artikelen gratis per maand!

Ga naar rd.nl/nieuwsbrief2art
of scan de QR-code

**Barneveldse
Begrafenis
Vereniging**

*voor een waardige, eenvoudige verzorging
van begrafenissen in Barneveld en omstreken*

**Begrafenisverzorger
G.M. (Gerard) van Lagen**

0342 - 783 000
Dag en nacht bereikbaar en beschikbaar
www.BBVer.nl

DE KOSTUUMSPECIALIST

De grootste in ambtskostuums, zakelijke (maat)pakken
én trouwkostuums. We adviseren u graag persoonlijk
(desgewenst op afspraak), van harte welkom!

Bergambacht | Veenendaal | f @ p in speksnijder.nl

SPEKSNIJDER
mode met aandacht

**elke kast
opmaat**

Bekijk de
vacature

Marketingmedewerker (socials)
10-16 uur per week

elkekastopmaat.nl

Barneveld 06 16 10 57 37 lisa@elkekastopmaat.nl

**Word het
vertrouwde gezicht
bij onze klanten**

Fortune Coffee regio Barneveld zoekt:

Servicemedewerker

Voor meer info mail
barneveld@fortune.nl
of bel 0342 - 234 777
of scan de QR-code

Vacature

Verkoper bij Kleyn

Zet je eerste of volgende stap in je salescarrière
bij Kleyn en bouw mee aan jouw en ons succes.

Interesse? Drink een kop koffie met Pieter Dave Kroon, hij
vertelt je graag meer!

**KLEYN
GROUP**

Pieter Dave Kroon:
+31 6 29048623
pdkroon@kleyn.com
werkenbijkleyn.nl

MAAK ' T MEE ▶

Geloofwaardige hulp

Psychosociale en psychologische
hulp vanuit een christelijk
reformatorische identiteit.

mentale gezondheid
huwelijk & relaties
toerusting & vorming
schoolmaatschap-
pelijk werk

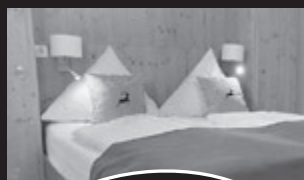
De Vluchtheuvel
Christelijke psychosociale hulpverlening

www.stichtingdevluchtheuvel.nl . 0113 - 213 098

Genieten van Hollandse gastvrijheid in een eigen sfeer

Ons hotel beschikt over hotelkamers voor 2 personen tot volledige ingerichte appartementen tot 7 personen. Kom naar het mooiste plekje in het Sauerland.

Tel.: +49 2975228

Heeft u iets te vieren?
Informeert u naar de mogelijkheden

www.landhausforra.com

(Ambts) kostuums
een gevarieerde en stijlvolle collectie voor elke gelegenheid

den Engelsman & van Driel
HERENMODE

Voorstraat 15 - Sint-Annaland - Tel. (0166) 65 24 90
www.denengelsmanenvandriel.nl

KOOR- EN SAMENZANGAVOND Bethelkerk (GG) Geldermalsen

D.V. ZATERDAG
7 FEBRUARI-19 UUR
Toegang vrij!

m.m.v. - Chr. Urker
- **Visserkoor Crescendo**
o.l.v. Louwe Kramer
- **Kinderkoor De Kleine Lofstem**
o.l.v. Jolanda van Dam

Organist: Pieter Heykoop
Leiding: Ds. G.J. van Aalst

DB
LETSELSCHADE

Schade door een ongeval?
DB Letselschade helpt u kosteloos bij het verhalen van uw schade.

0252-701108 DB-LETSELSCHADE.NL

Je hoofd nooit stil? Vast in angst, stress en onrust?

Doorbreek die cirkel met De Ontspanformule!

- ✓ Gratis online training
 - ✓ Eerste stap naar rust en ontspanning
- Gun jezelf die rust. Start nu!

AB STRESSENONRUSTDEBAAS.NL
Albert van den Berge

tel. 06-25081102

mediorah

Vast in een Pornoverslaving?

Mediorah helpt je weer grip te krijgen!
zet de eerste stap naar herstel en neem contact op.

www.mediorah.nl

100% online behandeltraject mogelijk

de Saambinder BEWUSTE KEUZE

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: J. van 't Hul, W.G. Hulsman, ds. G.W.S. Mulder
Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken ter recensie en vragen voor de rubriek 'Vraag en antwoord' naar:
ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@klikSAFE.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten, meditaties en voor vragen die bestemd zijn voor de redactie:
J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E redactie@desaambinder.nl
Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17:00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalings abonnementsgelden:
IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen:
voor Nederland: € 15,50 per halfjaar voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:
A.C. Kieboom
21093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T 001 269 720 3533
E saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin: www.gemeenteegezin.nl

Studenten: www.studentengergem.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van redenen niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Mensen met een leesbeperking kunnen door middel van een abonnement van de Christelijke Bibliotheek voor blinden en slechtzienden (cbb.nl) wekelijks De Saambinder lezen.

VRAAG EN ANTWOORD DOOR DS. LABEE

Er zijn toch mensen die meer vanuit het Evangelie door de Heere getrokken worden dan vanuit de wet?

NOORDERPOORT EN ZUIDERPOORT

NAALD EN DRAAD

Het lijkt me nuttig om eerst iets te schrijven over de functie van de wet en van het Evangelie. Het geloof

komt niet door de prediking van de wet. Want door de wet is de kennis der zonde (Rom. 3:20). Tegelijk heeft de wet een functie in de ware bekering. Spurgeon (1834-1892) vergelijkt wet en Evangelie met naald en draad. Eerst is er de naald, hoe kan anders de draad erdoor getrokken worden? Zoals de naald in dienst staat van de draad, staat de wet in dienst van het Evangelie. De wet werkt

behoefte aan de Zaligmaker maar alleen het Evangelie openbaart de Zaligmaker. Daarom moeten wet

en Evangelie in de prediking beide 'het volle pond' krijgen.

Ook anderen hebben op deze Bijbelse wijze gesproken en geschreven over wet en Evangelie. Zo heeft Maarten Luther (1483-1546) eens gezegd: 'Als de wet ons verootmoedigd en uitgedreven heeft, is er plaats voor Christus'. En John Flavel (1630-1691) spreekt over de 'wekker' die de mens als wakker schudt en overtuigt van zonde. Die 'wekker' noemt hij de wet terwijl de Heilige Geest voor de schenking van het ware geloof gebruikmaakt van het Evangelie. Justus Vermeer (1696-1745) wijst erop vanuit Johannes 3 vers 8a: 'De wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid. Door dat geluid moeten we allereerst 'het donderende geluid van de prediking van de wet verstaan. De Geest gebruikt die wet om te overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel. Het is door deze stem aan het hart dat de ziel gedreven wordt naar het einde van de wet, en dat is Christus'. 'Maar', schrijft Vermeer, 'in de tweede plaats betekent het ook het lieflijke geluid van het Evangelie. Het geloof is uit het gehoor en het gehoor is door het Woord van God'.

WEGSMIJTEN EN OPRAPEN

De vraagsteller doelde waarschijnlijk op het onderscheid in de leidingen van de Heilige Geest in de

waarachtige bekering. Dan kunnen we inderdaad stellen dat er verschillende leidingen zijn. Er is verschil tussen Paulus en Timotheüs, tussen Lydia en de stokbewaarder. Er is een meer evangelische en een meer wettische leiding. De een komt door de noorderpoort en de ander door de zuiderpoort. Bij de een gaat het meer langs lijnen van geleidelijkheid, bij de ander meer door diepten en schokken heen. Een werkelijk separerende prediking zal ook rekenen met deze onderscheidingen.

De bekende dominee Bernardus Smijtegelt (1665-1739) stelt in zijn 'Maandagse Catechisatiën' de vraag: 'Wederbaart God de mens niet allen op enerlei wijze?' Na zijn stellige 'neen' noemt hij zes 'wijzen'. We laten hem zelf aan het woord over die verschillende manieren: '1° Sommigen doet Hij het gauw, als bijvoorbeeld Zacheüs. 2° Sommigen langzaam als Asaf en Heman. 3° Sommigen hard, gelijk de mannen op het Pinksterfeest, die uitriepen: Mannen broeders, wat zullen wij doen om zalig te worden? 4° Sommigen zacht, gelijk de kamerling, die zijn weg met blijdschap reisde; maar die hebben de meeste stormen te verwachten. 5° Dan zijn er die niet veel droefheid en niet veel blijdschap hebben; die worden verenigd met de waarheid. Zij zijn zo behoedzaam en dat zijn wel de allerbeste christenen. 6e De algemeenste weg is om het dan eens weg te smijten, en dan weder op te rapen; dan is het als een klein aanblikje, en dan weder allemaal weg'.

Lezer(es), kent u de 'naald' van de wet en de 'draad' van het Evangelie?

HEB JIJ/HEBT U OOK EEN VRAAG?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. **Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.**

De wet werkt behoefte aan de Zaligmaker maar alleen het Evangelie openbaart de Zaligmaker.

